WIKIPEDIA

Lingua rapanui

Na Galipedia, a Wikipedia en galego.

A **lingua rapanui** (*vananga Rapa Nui*), tamén chamado **pascuense**, é o idioma falado polo rapanui na Illa de Pascua (Chile), e forma parte do grupo de linguas de Polinesia oriental xunto co maorí, o rarotongano, o tahitiano, o tuamotu, o marquesano, o hawaiano e o mangarevano. A súa estrutura é tipicamente polinesia na que hai máis sons vocálicos e un número limitado de consoantes. Morfoloxicamente, é moi similar ao marquesano, mentres que o seu fonoloxía é moito máis parecida á do maorí.

Rapanui **'Vananga rapa nui'**	
Pronuncia:	ˈɾapa ˈnu.i
Falado en:	Chile
Rexións:	Illa de Pascua
Total de falantes:	2 700 (2007)
Familia:	Austronesia Malaio-polinesio Oceánico Polinesio Polinesio oriental **Rapanui**
Escrita:	Alfabeto latino, rongorongo (na antigüidade)
Códigos de lingua	
ISO 639-1:	--
ISO 639-2:	rap
ISO 639-3:	rap (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=rap)

Actualmente o español é lingua oficial da illa e o rapanui está amparado polas leis desde a aprobación en Chile nos anos 1990 da 'Lei Indíxena'.

Historicamente, os primeiros préstamos déronse do inglés e do francés a partir do século XVIII debido aos contactos cos baleeiros e outros tipos de buques europeos e norteamericanos. A partir da segunda metade do século XIX obsérvase a penetración de léxico tahitiano xa que devandito idioma era utilizado no seu labor catequista polos misioneiros e pola repoboación da illa con tahitianos e marquesanos tralo declive demográfico dos 1860-1870 por mor da actividade de escravistas peruanos, guerras intertribais e de enfermidades contaxiosas. O ano 1888 marcará a anexión da illa por parte de Chile e como consecuencia a influencia do español chileno medrará.

Non existen máis de 2.500 falantes de rapanui, 2.000 na propia illa e o resto no Chile continental e outras partes do mundo, aínda que doutra banda Du Feu (1996:1) pon a cifra total nuns 2000. Idioma en franca regresión ata hai pouco, na actualidade existe unha Comisión de Estruturación da Lingua pascuence, que elaborou unha gramática fundamental e un dicionario etimolóxico.

O idioma rapanui usa un abecedario de só trece letras. Carece de termos equivalentes a expresións como *por favor* ou *perdón*. Tampouco posúe palabras malsoantes, polo que cando os isleños se anoxan ou discuten recorren aos insultos en español.

Véxase tamén

Vexa a proba da Wikipedia en ***Lingua rapanui (https://incubat***

Bibliografía

or.wikimedia.org/wiki/Wp/rap)

- Fischer, S.R., 2008. Reversing Hispanisation on Rapa Nui (Easter Island). In T. Stolz, D. Bakker, R.S. Palomo (eds) *Hispanisation: The Impact of Spanish on the Lexicon and Grammar of the Indigenous Languages of Austronesia and the Americas*. Berlin: Mouton de Gruyter, pp. 149–165.
- Kieviet, Paulus. 2017. A grammar of Rapa Nui (Studies in Diversity Linguistics 12). Berlin: Language Science Press. http://langsci-press.org/catalog/view/124/303/581-1 (Open Access). ISBN 978-3-946234-75-3. doi 10.17169/langsci.b124.303 (https://dx.doi.org/10.17169/langsci.b124.303).
- Makihara, M., 2005a. Rapa Nui ways of speaking Spanish: Language shift and socialization on Easter Island. *Language in Society* 34, pp. 727–762.
- Makihara, M., 2005b. Being Rapa Nui, speaking Spanish: Children's voices on Easter Island. *Anthropological Theory* 5, pp. 117–134.
- Pagel, S., 2008. The old, the new, the in-between: Comparative aspects of Hispanisation on the Marianas and Easter Island (Rapa Nui). In T. Stolz, D. Bakker, R.S. Palomo (eds) *Hispanisation: The Impact of Spanish on the Lexicon and Grammar of the Indigenous Languages of Austronesia and the Americas*. Berlin: Mouton de Gruyter, pp. 167–201.
- Jauncey D. G., 2011, Tamambo: the language of west Malo, Vanuatu, Pacific Linguistics Research School of Pacific and Asian Studies, Digital Pty Ltd, Canberra

---